VITALII TRENEV

INDIENII

★

EDITATĂ DE REVISTA
ȘTIINȚA și TEHNICA

6
1955

INDIENII

de VITALII TRENEV

(în româneşte de Tatiana Berindei)

SOLII

Anotimpul călduros era pe sfârşite. În pădure, mai cu seamă În poieniţele de pe malurile râurilor, se găseau acum multe rădăcini comestibile şi femeile indiene îşi făceau proviziile de toamnă. Umblând după rădăcini, câteva indiene rătăceau prin pădure, pe dealurile de pe mal care despărţeau prin măguri prelungi marele sat al tribului kvinececeatilor de litoralul oceanului.

Era o zi de toamnă senină. Peste pădurea de cedri se aşternuse tăcerea. Tinăra Hulaghit şi frăţiorul ei de zece ani, Guklata, depărtându-se de ceilalţi, găsiseră un loc minunat – o vâlcea aflată chiar lângă locul unde un pârăiaş se vărsa într-un mare râu. Cedrii uriaşi şi roşiatici se dădeau aci la o parte descoperind o luncă uscată pe care creşteau în abundenţă coada calului şi ferigi dese.

Rădăcinile groase şi dulci ale acestor plante se puteau mânca şi erau foarte căutate de gospodinele indiene. Scoţându-şi cureaua de pe frunte, Hulaghit dădu jos din spinare un coş mare împletit cu multă iscusinţă din coajă de copac, îşi aruncă pe iarbă pelerina împletită din curmei, cu modele frumoase şi nemaiavând pe ea decât o fustiţă scurtă, se apucă cu vrednicie de lucru.

Cu o lopăţică de lemn, trecută prin foc ca să fie mai

trainică, Hulaghit săpa pământul afânat şi ruginiu, descoperind rădăcini groase alb-gălbui, apuca planta de pămătuful de verdeaţă cu mâna ei mică, dar puternică, o trăgea din pământ şi o punea peste grămadă. Guklata îşi înfipsese în pământ alături de lucrurile lui Hulaghit suliţa cu vârful din corn de cerb şi lucra şi el în tăcere, căutând să nu rămână mai prejos de surioara lui.

Amândoi! se mânjiseră pe mâini cu pământul reavăn. Trosnetul plantelor, pline de sevă, mirosul de ţarină răscolită şi de lujere strivite, aspectul rădăcinilor rotunjite, cărnoase, alb-gălbui, totul îi bucura pe tinerii indieni care munceau cu spor şi voie bună.

Rădăcini se găseau multe şi Hulaghit cea vioaie, dând peste câte una mai mare, nu-şi putea stăpâni o exclamaţie de bucurie.

— O, Guklata! striga ea mândră, arătându-i fratelui ei rădăcina găsită.

Dar băieţaşul, deşi era cu cinci ani mai mic ca Hulaghit, se silea să păstreze gravitatea cuvenită unui bărbat. Când i se întâmpla şi lui să dea peste o rădăcină mai frumoasă o arăta în tăcere, privind-o doar cu înţeles pe sora lui.

Soarele era acum destul de sus pe cer. Trupurile mlădioase şi drepte, cu nuanţe de bronz, ale tinerilor indieni luceau de sudoare. Valul greu al părului negru şi bogat încălzea spatele gol al Hulaghitei. Simţea năduşeala adunându-i-se între omoplaţi, apoi şiruindu-i de-a lungul spatelui. Ridicându-şi părul îl răsuci în creştetul capului într-un nod mare, rupse din fustiţa ei scurtă un curmei şi legă cu el conciul cel greu. O adiere uşoară de vânt venind dinspre râu răcori plăcut trupul încins al fetei.

Aruncă o privire în jurul ei şi văzu cât de mult pământ au răscolit ei doi. Aproape de-a lungul întregii vâlcele, pe malul pârâului, se vedeau grămezi de plante care începeau să se veştejească.

— Hai să strângem, Guklata! Ia uite câte am adunat, spuse Hulaghit.

Băiatul dădu la o parte şuviţele de păr negru care-i cădeau în obraz şi cercetă cu un aer de. Bun gospodar întreaga vale. Apoi se ridică fără o vorbă în picioare şi începu să adune verdeaţa răspândită peste tot şi s-o ducă spre coşul Hulaghitei. Tânăra fată se apucă de aceeaşi treabă şi în curând suliţa lui Guklata se înălţa deasupra unui morman întreg de coada calului şi ferigi veştede. Scoţând un cuţit de cremene prins într-un miner de corn, Guklata Începu să separe cu îndemânare verdeaţa de rădăcină.

Scuturând pământul care se uscase între timp, Hulaghit aduna rădăcinile în coşul său împodobit cu modele. Le punea rânduri, rânduri, atât de strânse încât părea că nicio furnică n-ar putea să treacă printre ele. Din cauza mişcărilor, curmeiul care-i ţinea părul se slăbise şi Hulaghit simţi conciul său greu gata, gata să se desfacă. Guklata se aplecă înainte, întinzându-se să ia o altă grămăjoară de rădăcini. Hulaghit dădu repede din cap de la dreapta la stângă, curmeiul se dezlegă şi părul greu al fetii se împrăştie, pleznindu-l pe Guklata peste ceafă. Luat prin surprindere, băiatul îşi pierdu echilibrul şi căzu cu nasul în grămada de ferigi. Dându-şi părul pe spate, Hulaghit izbucni în râs. Guklata se ridică, se aşeză pe vine şi se apucă din nou de lucru ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic. Dar râsul Hulaghitei era atât de voios, atât de molipsitor, încât zâmbi şi el şi spuse, căznindu-se să rostească cuvintele ca un bărbat în toată firea:

— Nu trebuie prea multă osteneală ca să striveşti o coajă de ou sau să stârneşti risul unei femei.

— O, înţeleptule Guklata! spuse Hulaghit râzând în hohote. Nici nu ştii ce caraghios ai fost când ai căzut peste ferigi!

Fără s-o învrednicească pe soră-sa cu un răspuns, băiatul îi arătă rădăcinile pregătite între timp. Bună

gospodină, Hulaghit se opri din râs şi începu să-i dea zor cu munca.

Coşul se umplea repede. Deodată Hulaghit simţi că o muscă se aşeză pe umărul gol şi umblă pe piele, gâdilând-o cu lăbuţele. Uimită că atât de târziu în toamnă mai sunt încă muşte, Hulaghit dădu din cap. Musca zbură. Dar de îndată ce fata se reapucă de lucru, musca apăru din nou. Hulaghit întoarse binişor capul ca să vadă musca aceasta uimitoare care nu adormise încă la începutul lunii octombrie şi prinse mişcarea lui Guklata care-şi trăgea repede mâna şi scăpă o crenguţă de ferigi. Un zâmbet sprinţar mai jucă încă pa obrazul lui. Izbucnind în râs, Hulaghit apucă un mănunchi mare de verdeaţă şi-l aruncă peste fratele său. Scuipând şi scuturându-se, Guklata sări în picioare. Hulaghit se prefăcu speriată şi o luă la fugă sărind sprintenă peste gropi. Fugea prin vale către râu, iar părui ei negru şi des fâlfâia ca o coamă pe umerii ei goi. Scoţând strigăte războinice, Guklata gonea în urma ei cu braţele pline de ferigi. Ajungând la râpa de lângă râu, Hulaghit se opri şi se întoarse cu faţa spre băiatul care venea pe urmele ei. Râdea, gâfâind din greu, cu mâinile întinse înainte ca să se apere. Cu o expresie de prefăcută ferocitate pe faţă, Guklata aruncă ferigile peste ea şi voi s-o împingă jos, în râpa puţin adâncă. Dar deodată dinspre râu se auzi un glas gros de bărbat strigând:

— Hei, voi de colo!

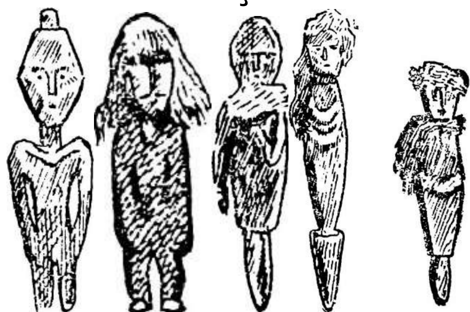
Cuvintele acestea fuseseră rostite altfel decât obişnuiesc să le rostească kvinececeaţii.

Hulaghit şi Guklata se întoarseră cuprinşi de îngrijorare.

În apropiere de mal patru vâslaşi goi mişcau încet din lopeţi căutând să ţină în loc o pirogă. La cârmă, înfăşurat într-o mantie albă din piele de ren, stătea nemişcat un indian cu o frumoasă pălărie împletită şi împodobită cu modele. Era pictat pe faţă cu dungi albe, roşii şi galbene.

În faţă stătea în picioare un tânăr indian cu o cingătoare de curmeie pe şolduri şi un pieptar multicolor, bogat împodobit cu ciucuri. Avea sfârcul urechilor perforate în câteva locuri; îngreunate cu scoici, ele îi atârnau aproape până la umeri. Purta părul legat la ceafă şi o pană de vultur înfiptă după o ureche. După înfăţişare, părea un tânăr ostaş bogat şi cu multă vază.

Privirea Hulaghitei zăbovi pe faţa lui. Era prelungă, cu un nas mare şi coroiat şi ochii mici şi apropiaţi – o faţă foarte diferită de figurile destul de plate, cu umerii obrajilor ieşiţi ale kvinececeaţilor, kvileiţilor, ale celor din tribul nutka şi alte triburi învecinate.

Păpuşi din lemn

Hulaghit îl privea cu spaimă pe tânărul războinic, iar acesta se uita în tăcere la fata oprită sus, deasupra râpei, profilându-se pe fundul pădurii, cu părul ei negru împrăştiat pe umerii goi. În ochii fetei mai jucau încă licăriri voioase, iar nările nasului ei scurt, puţin cam gros, palpitau şi se umflau de îngrijorare. Micul Guklata se aşeză în faţa surorii sale, gata s-o apere de necunoscuţi. Dar aducându-şi aminte că n-are arme la el, porni în fugă să-şi aducă suliţa.

Crezând că fratele ei vrea să scape prin fugă, Hulaghit voi să-l urmeze, dar tânărul războinic îi strigă.

— Stai puţin, stai! Vreau să te întreb ceva. Nu te teme, nu vă facem niciun rău.

— Nu mă tem căci sunt fiica Corbului şi vă aflaţi pe pământul meu, spuse Hulaghit oprindu-se.

După graiul stâlcit al tânărului, după hainele şi pieptănăturile necunoscuţilor ca şi după motivele decorative care le împodobeau barca, Hulaghit îşi dădu seama că are în faţa ei indieni din tribul vecin al şigalisilor. De câţiva ani şi galişii trăiau în relaţii de pace cu kvinececeaţii.

Guklata se întoarse cu suliţa în mână şi se aşeză din nou în faţa surorii sale.

— Fată, urmă grav tânărul războinic, nu eşti cumva din satul lui Iukkahaga?

— Sunt sora lui, răspunse Hulaghit.

— Este oare acasă fratele tău Iukkahaga, precum şi înţeleptul Kiullut? întrebă tânărul războinic mult mai respectuos de data aceasta.

Hulaghit şi Gheaţa se priviră în tăcere. Nu ştiau ce să răspundă. Să-i spună că fratele lor împreună cu cei mai buni ostaşi ai tribului au plecat în largul oceanului ca să vâneze balene? Dar dacă şigalisii aveau vreun gând rău. Aflând că satul a rămas aproape fără apărare, s-ar putea să-i atace. Să-i spună că fratele lor e în sat? Dar dacă nu-l găsesc acolo? Se va spune atunci de-a lungul întregii coaste că Hulaghit, fiica Corbului, nu este stăpână pe vorbele el şi le aruncă în vânt. Soluţia o găsi Guklata.

— Duceţi-vă de vedeţi, îi spuse el tânărului războinic.

Aplecându-şi uşor capul pe umăr, acesta îl privi batjocoritor cu ochii lui mici ca nişte mărgele negre.

— Suntem foarte grăbiţi, căci treaba pentru care am venit nu aşteaptă. Dacă Iukkahaga e pe mare, spuneţi-ne acest lucru, vom porni în căutarea lui şi nu vom pierde o zi întreagă ca să ne ducem până în satul vostru.

Hulaghit şi Guklaţa se uitară din nou unul la altul, neştiind ce să facă.

Tocmai atunci căpetenia şigalisilor sosiţi, care stătea la cârmă, văzu ieşind din pădure, însoţită de câteva femei mai tinere şi încovoiată sub povara coşului său, pe bătrâna indiană Laia. Era mama Hulaghitei şi a lui

Guklata, văduva Corbului, şeful kvinececeaţiior, mort de curând. Căpetenia făcu semn vâslaşilor, barca se avântă înainte şi se propti în mal. Sprijinindu-se de tânărul războinic, bătrânul şigalis ieşi pe ţărm şi porni în întâmpinarea Laiei.

— Mă bucur că te găsesc sănătoasă, Laia, spuse ei cu respect, oprindu-se la câţiva paşi de bătrână.

— Mă bucur şi eu că eşti sănătos, răspunse Laia.

Scoase din spinare un coş asemenea celui al Hulaghitei, îşi aşternu pe pământ pelerina şi se aşeză. Cu un gest al mâinii îl pofti şi pe oaspete să şadă.

Tânărul războinic rămase în picioare în spatele căpeteniei. Strecura pe furiş câte o privire spre Hulaghit, care se aşezase pe vine lângă rădăcinile adunate şi împreună cu fratele ei le aşeza din nou în coş.

Atenţia tânărului o umplea de ruşine pentru că n-avea buza de jos străpunsă de nicio podoabă de os de felul celor pe care le purtau atât Laia cât şi indieneie care o însoţeau. Pielea de sub buză se spinteca în două locuri şi în tăietură se trecea acea podoabă. Cu cât tăietura era mai mare, iar buza de jos mai umflată de acest ornament, cu atât mai frumoasă se socotea o femeie. Hulaghit n-avea niciun fel de tăietură şi buzele el roşii neschimonosite de nimic erau pentru ea veşnic prilej de ruşine şi întristare. La drept vorbind însă atenţia tânărului războinic nu era deloc atrasă de lipsa obişnuitei podoabe.

Bătrânul, care era fratele lui Kokveltan, şeful tribului şigalisilor, deşi păstra o netulburată gravitate, observa prea bine ceea ce se petrecea în jurul lui. Poate că tocmai de aceea, înainte de a trece la chestiune, socoti de cuviinţă să i-l arate Laiei pe tânărul războinic.

— Fiul meu Mautk, spuse el.

Laia se uită la tânăr şi aşteptă urmarea. Dar bătrânul şigalis trecu la altă chestiune. Spuse că tribul şigalisilor şi fratele lui Kokveltan, marele şef al tribului, l-au trimis la

Iukkahaga şi la căpetenia tribului vecin al bughilor, Tlu-lu-luk, cu o însărcinare cât se poate de importantă şi care nu suferă nicio amânare. Îi întrebase pe copiii Laiei unde poate fi găsit Iukkahaga, dar aceştia au dat dovadă de o înaltă înţelepciune, ferindu-se de a da un răspuns. Poate că Laia îi va spune acum unde poate fi găsit fiul ei, căpetenia tribului? Laia se uită atent la bătrânul şigalis şi-l întrebă:

— E vorba de oamenii albi?

Bătrânul înclină capul în semn de confirmare.

— Câţi sunt? întrebă mai departe Laia.

— Două pirogi mari cu aripi albe. Una e chiar aceea care a mai fost la noi pe timpul lunii noi.

— Câţi oameni albi din piroga aceea aţi omorât?

— Douăzeci şi încă doi.

Laia clătină din capul său uşor încărunţit.

— I-aţi omorât pe timpul lunii noi, mai sunt încă multe zile până la luna plină şi iată că, în loc de una, au venit două pirogi care să se răzbune pe voi. O mare primejdie îi ameninţa pe şigalisi.

Bătrâna tăcu. Tăcea şi mai marele şigalisilor, aşteptând să vadă ce va mai spune ea.

— Nu sunt decât o femeie şi nu-mi este dat mie să judec treburile tribului, urmă Laia Cred însă că kvinececeaţii vă vor veni în ajutor. Grăbeşte-te, Iukkahaga şi Tlu-lu-luk vânează acum împreună balene în largul oceanului. Şi-au aşezat tabăra lângă pârăul ce serveşte ca hotar. Împreună cu ei se află şi înţeleptul Kiullut. Grăbeşte-te!

Mai marele şigalisilor plecă în tăcere capul şi se ridică în picioare.

— Laia, spuse el, dacă ieşim învingători, nu uita că acesta este fiul meu Mautk. Este un războinic viteaz şi bun vânător.

Pe buzele bătrânei indiene flutură un zâmbet uşor. Hulaghit se aplecă mult deasupra coşului ei, uitându-se cu mare atenţie înăuntrul lui. Bătrânul indian şi fiul său coborâră repede spre luntre care porni în jos pe firul apei.

Laia îşi privi copiii şi un zâmbet de mândrie îi lumină faţa obosită şi severă. Avusese azi o zi bună. Culesul rădăcinilor fusese rodnic, dar mai cu seamă copiii ei se purtaseră în aşa fel încât meritau pe deplin laudele primite de la fratele căpeteniei şigalisilor. Atât Hulaghit şi

Guklata, cât şi Laia aveau coşurile pline. Celelalte indiene trecuseră pârăul şi adunau acum rădăcinile pe partea încă necercetată a luncii.

Muind în apă un bulgăre de pământ roşiatic, Guklata făcu un cocoloş cât pumnul, căruia îi dădu apoi o formă

lunguiaţă. O linie dreaptă închipuia gura, două puncte trebuiau să reprezinte ochii, iar o bucată de coajă de cedru un nas foarte proeminent.

Guklata îi dădu cu cotul Hulaghitei şi, arătându-şi opera, spuse cu un glas foarte asemănător cu al bătrânului şigalis:

— Fiul meu Mautk!

Hulaghit izbucni în râs. Dar îndată, ruşinindu-se şi chiar puţin supărată, mormăi:

— Ce nasuri caraghioase pot să aibă unii oameni!

*
*   *

Barca şigalisilor plutea pe firul apei cu o iuţeală uimitoare. Totuşi, tatăl lui Mautk, bătrânul şigalis cu mantia de ren, striga din când în când către vâslaşi (care erau robi) şi lopeţile scurte, în formă de suliţi, se mişcau din ce în ce mai repede.

Tribul şigalisilor era ameninţat de o groaznică primejdie.

Un bric-balenieră din Boston (mare port în Statele Unite ale Americii), navigând sub comanda proprietarului său, căpitanul Parsons, se apropiase la începutul lui octombrie 1808 de coasta nord- vestică a Americii, ceva mai spre miazănoapte de gurile râului Columbia, tocmai în faţa celei mai mari aşezări a şigalisilor. După o vânătoare reuşită, căpitanul Parsons căuta un loc unde să poată topi şi încărca în butoaie grăsimea balenelor vânate.

Cât despre el, ar fi vrut să facă acest lucru pe vreo insuliţă pustie, cât mai departe de aşezările pieilor roşii. Dar echipajul său turbulent, dimpotrivă, visa să se întâlnească cu indienii. Căpitanul Parsons, care numai din cursa aceasta devenise proprietar şi căpitan al vasului,

moştenit de la un unchi al său, nu era în stare să-şi stăpânească mateloţii, cum s-ar fi cuvenit s-o facă un adevărat vânător de balene. Ca să preîntâmpine o răscoală, se lăsă convins de argumentele echipajului. Găsind tocmai în faţa principalei aşezări a şigalisilor un loc destul de bun pentru aruncarea ancorei, Parsons ancoră acolo. În satul indian nu rămăseseră decât femeile, copiii şi bătrânii – bărbaţii plecaseră în susul râului la pescuit somoni.

Echipajul bricului număra douăzeci şi opt de oameni. Fusese calculat în aşa fel încât, coborându-se pe mare patru bărci-baleniere, să mai rămână pe bric patru oameni pentru manevrele necesare. De rândul acesta, se procedase întocmai aşa. Cei patru rămăseseră pe bric, în timp ce ceilalţi douăzeci şi patru de vânători, nişte indivizi impertinenţi, nedisciplinaţi şi nesiguri, angajaţi la Boston, debarcară pe mal ca să se ocupe acolo de topitul grăsimii de balenă. Căpitanul a organizat în tabără un serviciu de pază, le-a dat oamenilor douăzeci de arme şi praf de puşcă, a spus fiecăruia ce avea de făcut, iar după ce a stat să supravegheze coborârea pe mal a butoaielor cu carne de balenă netopită, văzând atât munca spornică a matrozilor, care păreau că s-au potolit, cât şi purtările lor prieteneşti faţă de indieni, se întoarse liniştit pe bricul său.

Intre timp, marinarii se apucară să facă schimb de cuţite, basmale şi alte mărunţişuri pe blănurile pe care şigalisii le pregătiseră pentru obişnuitul târg de toamnă ce-l făceau cu vecinii lor. Foarte curând însă, de la schimb, albii au trecut la jaf făţiş.

Indienii au trimis atunci solie pe cursul superior al râului, dându-le de ştire războinicilor plecaţi la pescuit de somoni că albii se poartă prost cu cei rămaşi acasă.

Vânătorii de balene nu bănuiau nimic. Unii dintre ei, care s-au dus între timp pe vas, reuşiseră să şterpelească un butoiaş de rom şi să-i aducă pe mal. La început, romul

a contribuit la o apropiere între ei şi indieni. Unii dintre bătrânii tribului se lăsau ospătaţi cu multă bunăvoinţă. Dar jaful reîncepu. Vânătorii de balene, beţi turtă, năvăliră în sat, unde s-au apucat să schingiuiască femeile şi copiii indienilor, răscolind casele în căutare de blănuri, pe care le luară cu forţa. Văzând că nu-i mai poate stăpâni, Parsons s-a înapoiat pe bric.

Cei patru marinari siliţi să rămână pe vas se uitau cu jind la tovarăşii lor care petreceau atât de bine pe mal şi nu era exclus s-o şteargă şi ei la ceilalţi. Parsons a poruncit să se ridice pe bord singura barcă cu patru rame care mai rămăsese pe bric. Apoi a dezlegat cu mâna lui capetele parâmelor şi a scos scripeţii pentru ca barca să nu poată fi coborâtă pe apă fără ştirea lui.

Se înserase. Pe mal ardeau focurile taberei şi în liniştea serii răsunau până departe cântecele şi zbieretele de beţivi ale vânătorilor de balene.

Ca să le dea de lucru oamenilor rămaşi pe bric, Parsons le porunci să încarce tunurile cu mitralie. Deşi în silă, mateloţii îi îndepliniră porunca. Om prudent şi fricos, Parsons privea spre mal cu jale şi indignare în suflet. Deodată văzu mai mult de zece pirogi pline cu războinici indieni apărând de după un promontoriu.

Parsons se repezi spre tun. Dar până să aprindă fitilul, până să îndrepte tunul cu mâinile lui tremurătoare, pirogile trecuseră prin faţa bricului. Se auzi un bubuit de tun, dar mitralia, căzând departe de pirogi, ridică doar un nor de stropi.

Cei din tabără s-au alarmat. Dar şigalisii, înfuriaţi de injuriile aduse familiilor lor, săreau în apă chiar mai înainte ca bărcile să tragă la mal şi se avântau în luptă. Se auziră împuşcături întirziate, urlete, zbierete şi gemete.

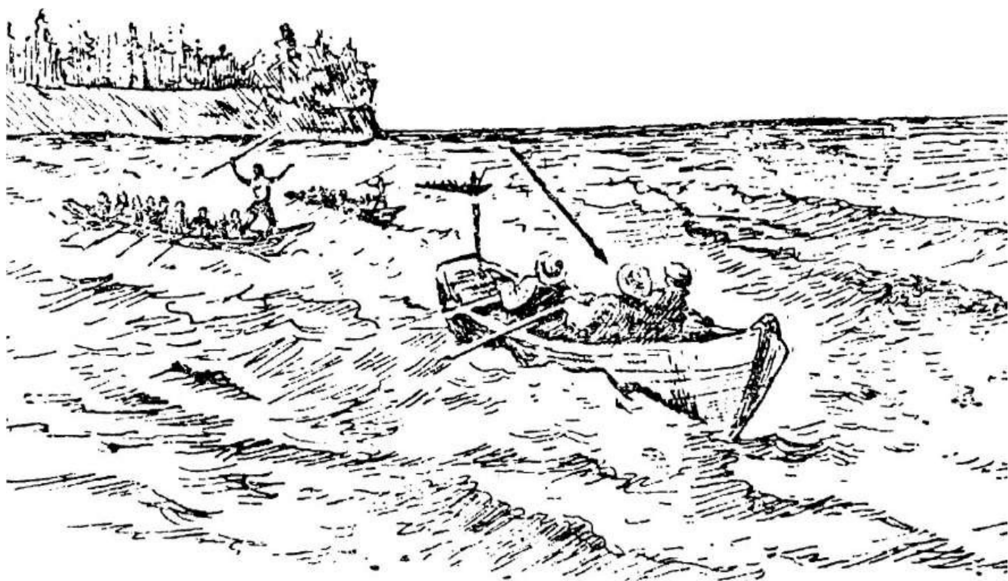
— Parsons îşi îngropă faţa în palme. Împuşcăturile se auzeau din ce în ce mai rar. Marinarii de pe bric priveau înspăimântaţi măcelul.

— Căpitane! Căpitane! strigară ei deodată, Iată-i pe ai noştri! Vin spre bric.

Într-adevăr, trei dintre vânătorii de balene reuşiseră să scape din învălmăşeală şi, sărind în cea mai apropiată barcă, lopătau acum de zor, grăbindu-se să ajungă la vas. Şigalisii nu i-au văzut îndată pe fugari, care au reuşit astfel să se depărteze de mal la o distanţă destul de bună mai înainte ca indienii să pornească în urmărirea lor.

Poruncind oamenilor lui să treacă la tunuri. Parsons se uita eu spaimă la oceanul din ce în ce mai calm. Zări o dâră de vălurele uşoare care se depărtau de mal şi-i întrecuse atât pe urmăriţi, cât şi pe urmăritorii lor.

Parsons luă o hotărâre. Rămase lângă tunuri cu fitilul gata aprins şi-i trimise pe ceilalţi să ridice focul[1] şi

velestraiul[2]. Cu câteva lovituri de mitralie, reuşi să oprească urmărirea şigalisilor, cu toate că n-a putut să le provoace cine ştie ce pierderi.

Pe bord s-au urcat doi marinari răniţi, ducând cu ei un

1 Pânză mică triunghiulară

2 O altă pânză

tovarăş care trăgea să moară.

Între timp, indienii care i-au nimicit pe toţi vânătorii de balene ramaşi pe mal au sărit în pirogile lor şi au pornit spre bric. Era evident că cei şase oameni rămaşi, dintre care doi grav răniţi, n-ar fi putut să respingă atacul lor nici măcar cu ajutorul mitraliei. Parsons porunci deci să se taie cu topoarele parâma ancorei.

Folosindu-se de briza care tocmai începuse să bată, au ridicat toate pânzele şi au fugit în largul mării. Unul dintre marinarii răniţi a murit şi a fost aruncat în mare. Ceilalţi doi zăceau, scuturaţi de friguri, slăbiţi de marea pierdere de sânge. Trebuia să se ia o hotărâre.

De bună seamă, în primul rând trebuia să ajungă într-un loc unde să găsească oameni albi şi să le poată cere ajutor. Existau trei asemenea locuri care nu erau relativ prea depărtate.

Cel mai bine era să ajungă în insulele Hawai. Pe acolo treceau mereu corăbii americane din Boston, aşa că Parsons s-ar fi putut adresa pentru ajutor compatrioţilor săi. Dar pentru ca să ajungă până în insulele Hawai, bricul trebuia să străbată toată partea răsăriteană a Pacificului. Şi o asemenea cursă putea cu greu să fie dusă la bun sfârşit cu un echipaj atât de redus la număr.

Cel mai aproape ar fi fost să se îndrepte spre California. Pe vremea aceea, California era considerată domeniu spaniol, iar pe litoralul golfului San Francisco se afla o mică colonie spaniolă. Dar spaniolii, care se temeau grozav să nu-şi piardă proprietăţile, interziseseră vânătorilor de balene americani accesul în golful San Francisco sub ameninţarea confiscării vaselor lor.

Lui Parsons nu-i mai rămânea deci decât o singură posibilitate, şi anume: să se îndrepte de-a lungul coastei spre miazănoapte, către Alaska, care pe atunci aparţinea Rusiei. Acolo, în orăşelul rusesc Novo-Arhanghelsk, Parsons putea să-şi vândă pe un preţ bun vasul. N-ar fi fost rău nici asta. Luând deci această hotărâre, Parsons

s-a îndreptat de-a lungul coastei către miazănoapte.

Dar peste câteva zile s-a petrecut un eveniment care l-a făcut că-şi schimbe planurile. Pe drum, în dreptul insulelor nelocuite pe care englezii le denumiseră insulele reginei Charlotta, i-a ieşit înainte vasul rusesc „Sfântul Nicolae” aparţinând companiei ruso-americane.

„Sfintul Nicolae” nu naviga singur, ci însoţit de o întreagă flotilă de caiace uşoare, de piele, conduse de aleuţi (locuitori ai insulelor Aleute, descoperite de ruşi). Şaptezeci de vânători aleuţi angajaţi de compania ruso-americană vânau castori de mare de-a lungul coastei şi toată prada o aduceau pe bordul "Sfântului Nicolae". Vasul era comandat de Sisoi Slobodcikov.

Când cele două vase s-au întâlnit, Sisoi Slobodcikov, îndeplinind o datină a marinarilor, s-a dus în vizită la Parsons.

Starea de plâns a bricului american l-a impresionat pe marinarul rus şi Parsons a observat acest lucru. I-a povestit deci deschis căpitanului rus ce nenorocire s-a abătut asupra lui. I-a spus adevărul, însă nu chiar întreg. A povestit anume că îşi aşezase tabăra în apropiere de gurile râului Columbia cu gândul să topească grăsimea de balenă şi s-o toarne în butoaie. Deodată nişte indieni setoşi de sânge au tăbărât fără veste peste oamenii lui şi i-au capturat aproape ps toţi. Parsons a reuşit cu greu să scape.

— Aşadar oamenii dumitale au rămas prizonieri la indieni? îl întrebă Slobodcikov

La drept vorbind, Parsons era aproape convins că toţi mateloţii lui au fost omorâţi. I-a venit însă deodată o idee care i-a schimbat toate planurile. A răspuns deci că, după toate probabilităţile, oamenii lui au rămas prizonieri. Era din nou un lucru aproape adevărat, căci Parsons n-ar fi putut să ştie sigur dacă indienii îi omorâseră pe marinari ori îi luaseră prizonieri. S-a apucat deci să povestească în cuvinte foarte mişcătoare cât de mult se frământă

gândindu-se la suferinţele nenorociţilor marinari americani rămaşi prizonieri la sălbatici. I-a explicat lui Slobodcikov că nu mai are decât un singur gând: să găsească oameni buni cărora să le ceară ajutor, şi se întoarcă la gurile Columbiei şi să-i scape pe marinarii lui. Poate că marinarii ruşi ar vrea să-i dea o mână de ajutor?

Sisoi Slobodcikov s-a învoit îndată să-i ajute lui Parsons. Şi iată deci cele două bricuri apărând în faţa satului şigalisilor în aşteptarea vântului propice ca să se poată apropia de mal şi arunca ancora.

CEA DINTÂI! DURERE A HULAGHITEI

După ce şi-au aşezat rădăcinile în coş, Hulaghit şi Guklata s-au apucat să le ajute celorlalte femei. Lucrau cu toţii: numai Laia, în calitatea ei de femeie mai în vârstă şi respectată de toată lumea, se odihnea la umbra unui cedru pe pelerina ei de curmei, alături de coşul ei plin. Bătrâna indiană căzuse pe gânduri, uitându-se ia Hulaghit, care cu obişnuita ei îndemânare le ajuta femeilor cu un aer grav şi concentrat Laia înţelesese prea bine la ce s-a referit mai marele şigalisilor veniţi în solie când a rugat-o să se uite bine la fiul lui.

Da, iată că şi Hulaghit a ajuns acum fată mare. Şi parcă-i mult de când stătea legată de scândura ce-i servea de leagăn şi plângea cerând piept…

Mautk era un logodnic pe cinste. Nepot al lui Kokveltan, fiu al căpeteniei unuia dintre cele mai mari sate ale şigalisilor, putea şi el să ajungă într-o zi şef al tribului. O căsătorie ca aceasta putea să fie foarte folositoare. Kvinececeaţii ar fi trebuit de mult să se înrudească cu şigalisii, renunţând la luptele dintre ei care izbucneau atât de des şi slăbeau mult ambele triburi.

„Micuţa Hulaghit, păsărică mea veselă, bucuria bătrâneţelor mele, vei pleca curând într-un sat străin, printre oameni străini… E drept că, după obiceiul

kvinececeaţilor, bărbatul trebuie să locuiască cel puţin un an în casa soţiei sale... Dar la ce mă gândesc eu?!” se dezmetici deodată Laia. Căsătoria dintre Mautk şi Hulaghit! Nici nu se ştie încă dacă va avea loc... Pentru moment, şigalisii erau în drum spre tabăra lui Iukkahaga. Ce hotărâre va lua oare fiul cel mai mare şi cel mai iubit al Laiei? De bună seamă, va porni în fruntea războinicilor săi împotriva albilor, în ajutorul vecinilor. Şi va fi din nou război, din nou plânsetele femeilor vor răsuna în casele mari de lemn ale kvinececeaţilor şi mulţi războinici vor lua din nou drumul către aşezările morţilor... Şi pe ea, proasta, o bate gândul căsătoriei... Ce bine că, cu cincisprezece ani în urmă, când Hulaghit mai era în faşă şi când primele pirogi ale oamenilor albi au apărut lângă coastă, ce bine că atunci kvinececeaţii au ascultat sfaturile înţeleptului Kiullut, cel mai bun tamagno-us[3] al tribului. Pe atunci mai trăia încă şi era şef al tribului soţul ei, Corbul. El l-a înţeles cel dintâi pe Kiullut şi i-a sprijinit planul arătat la sfatul bătrânilor. Bătrânul vrăjitor le propusese să mute satul mai departe de coasta oceanului, mai în susul râului. Datorită acestui fapt, albii n-au văzut niciodată casele mari ale kvinececeaţilor, nici nu le-au dat foc aşa cum au făcut cu casele hughilor.

Bătrâna Laia obosise de atâtea gânduri. Dădu din cap şi aruncă o privire în jurul ei. Culesul rădăcinilor se încheiase şi femeile îşi legau acum coşurile pregătindu-se să se întoarcă în sat.

Încovoiată sub greutatea coşului ei, Hulaghit se apropie de maică-sa. Peste fruntea fetei, pornind din partea de jos a coşului, trecea o curea lată. Încordându-şi gâtul şi întinzând de curea, slăbea apăsarea curelelor de pe umeri.

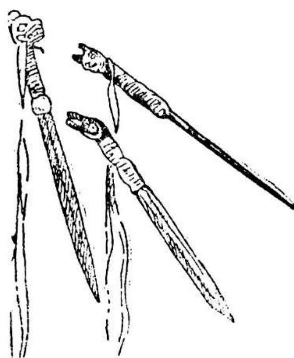
— Mamă, ne dai voie să mergem înainte? întrebă

---

3 Tamonno-its – vrăjitor, vraci la indienii din America de nord-vest.

Hulaghit.

Cum se şi cuvenea unui bărbat Guklata stătea alături de sora lui, cu suliţa în mână, fără a se înjosi cu o povară care trebuia s-o poarte femeile. Destul că a luat parte la căutarea rădăcinilor. Încă un an,

cuţite

doi, şi va socoti această muncă mai prejos de demnitatea lui şi le va ajuta numai bărbaţilor în treburile lor de bărbaţi.

Laia le dădu voie copiilor să pornească înainte şi se ridică, la rândul ei, gemând, de la locul său. Mai înainte de a o ajunge din urmă pe sora lui, Guklata îi ajută mamei să-şi pună coşul în spinare şi să-şi petreacă curelele. După ce-şi potrivi mai bine coşul, Laia spuse:

— Guklata, fiule, du-te în sat împreună cu Hulaghit şi pe toţi războinicii pe care-i vei găsi acasă trimite-i îndată, înarmaţi şi pictaţi de luptă, la Iukkahaga. Spune-le că şeful îi aşteaptă la pârâul de la hotar. Pe urmă ia-i pe prietenii tăi, du-te pe la toate închisorile de peşte şi la toate capcanele şi spune-le acelaşi lucru tuturor celorlalţi războinici. M-ai înţeles, Guklata?

— Am înţeles! răspunse băiatul şi ochii lui străluciră vădind că e conştient de importanţa misiunii ce i s-a încredinţat.

— Grăbeşte-te băiatul meu! spuse Laia.

Guklata scoase un chiot şi porni în fugă, jucându-se cu

suliţa pe potecuţa de pe mal, în urma Hulaghitei cea iute de picior, al cărui coş împodobit cu modele se vedea departe în faţă, în tufiş.

Depăşindu-le cu mult pe celelalte femei, fratele şi sora mergeau acum repede pe cărarea bătătorită care trecea de-a lungul malului înalt. Dincolo de un mic promontoriu, văzură o pirogă care plutea repede în jos în întâmpinarea lor. În pirogă era un om. Uitându-se mai bine, Guklata începu să-şi agite suliţa strigând:

— Lohlox, Lohlox!

Vâslaşul îşi ridică lopata în semn de salut, apoi cârmi piroga spre o mică plajă de nisip din cotul râului.

Era Lohlox, nepotul şi fiul adoptiv al lui Kiullut. Îşi pierduse părinţii de mic şi fusese crescut de Kiullut.

Acum Lohlox se întorcea din susul râului, unde se dusese să facă schimb de mărfuri cu indienii de la munte; le dădea untură de peşte şi piei de foci pe mocasini şi piele de căprioară. Lohlox era prieten cu Iukkahaga şi, ca şi tânărul şef de trib, ţinea de totemul Corbului. Locuia într-o casă vecină cu ei. Hulaghit şi Guklata crescuseră sub ochii lui şi se bucurau de ocrotirea lui prietenească.

Lohlox îşi trase piroga pe mal. Guklata fugi spre ei; în curând se apropie şi Hulaghit. Se opri fără să-şi scoată povara din spinare. Cu capul aplecat şi braţele ei rotunde pe curelele coşului, răscolea în tăcere nisipul cu degetele piciorului desculţ.

— Nu te bucuri că mă vezi, Hulaghit? întrebă mirat şi îngrijorat Lohlox, un flăcău voinic, cu obrazul lat. Căuta să vadă faţa tinerei fete.

— Ba mă bucur, Lohlox îi spuse Hulaghit ridicându-şi ochii strălucitori spre tânărul indian

— Atunci de ce m-ai primit astfel? întrebă Lohlox ceva mai liniştit.

— O să avem război Lohlox… Pe războinicii noştri îi aşteaptă primejdii mari, spuse trist Hulaghit scoţându-şi

sarcina din spinare şi îndreptându-şi cu bucurie umerii trudiţi.

Lohlox îi aruncă o privire, apoi se aplecă deasupra bărcii şi scoase de acolo o legătură mică.

— Război, război… repetă el distrat fără să adâncească înţelesul cuvântului. Deodată îl pricepu însă, se aşeză pe nisip în faţa Hulaghitei şi, punând legătura în faţa lui, întrebă:

— Care război! Cu cine?

Grăbit, deşi se căznea să-şi păstreze sângele rece care se cuvine să-l aibă un bărbat, un războinic, Guklata îi vorbi lui Lohlox despre solia şigalisilor şi de misiunea importantă pe care i-o încredinţase maică-sa.

După ce-l ascultă, Lohlox rămase pe gânduri. Faţa lui largă şi bărbătească avea acum o expresie ameninţătoare.

Hulaghit se uita la el plin de admiraţie.

Deodată Guklata îşi aduse aminte de ceva. Râse şi vârî mâna în punguţa din coajă de copac pe care o purta la cingătoare. Scoţând de acolo chipul de lut al lui Mautk cu nasul lui mare din coajă de cedru, i-l arătă lui Lohlox.

— Priveşte, Lohlox, spuse copilul şi deodată începu să semene uimitor cu mai marele şigalisilor cel atât de semeţ.

— Este fiul meu Mautk! rosti Guklaţa imitând foarte bine şi foarte caraghios glasul bătrânului.

Lohlox zâmbi.

— Şi cine este acel Mautk? întrebă el.

— Un mare tâmpit cu un nas lung! spuse cu mânie Hulaghit şi obrajii săi rumeni şi oacheşi se făcură stacojii.

— Un prost, un tâmpit cu nas lung? Este nepotul lui Kokveltan! S-a uitat tot timpul la Hulaghit întocmai cum se uită un câinelia o iucolă grasă, adăugă Guklata, dar tăcu îndată dându-şi seama că vorbele lui au produs o impresie prea din cale afară de puternică.

Hulaghit îşi plecă fruntea jos de tot, făcându-se că se

uită la scoicile din nisip. Lohlox era să spună ceva, dar nu făcu decât să-şi strângă fălcile atât de tare încât în obraji i-au ieşit pete albe. Se făcu linişte, o linişte atât de mare încât nu se mai auzea decât clipocitul slab al râului pe nisipul albit de soare.

Cel dintâi vorbi Lohlox.

— Îl cunosc pe acest Mautk, spuse el cu glasul răguşit. Are un nas aşa mare şi o faţă atât de îngustă pentru că maică-sa a fost adusă de dincolo de munţi, dintr-o ţară depărtată de şesuri. Tatăl lui Mautk a cumpărat-o pe un preţ mare. Toţi locuitorii din ţara aceea de şes au feţele lungi şi nasurile mari…

— Nu pot să sufăr nasurile lungi! spuse încet Hulaghit.

— Ştiţi că am fost în căutarea voastră, o întrerupse Lohlox, căutând să vorbească voios. Mi s-a spus că culegeţi rădăcini undeva în partea aceea şi, în drum spre ocean, am vrut să mă întâlnesc cu voi.

— Ce treabă ai avut cu noi? întrebă Guklaţa trăgând cu ochiul spre legătură.

— V-am adus ceva din ţara munţilor. Aci e o pelerină din piele de căprioară pentru Hulaghit, nişte mocasini pentru Laia şi… Lohlox se opri uitându-se la Guklata. Dar acesta tăcea silindu-se să rămână cât mai nepăsător cu putinţă. Şi încă ceva pentru un mic prieten al meu.

Pe Guklata nu l-a mai răbdat inima:

— Ce anume? întrebă el.

— Un cuţit de fier. Un adevărat cuţit de fier. Nici nu ştiu cum de a nimerit la oamenii de la munte.

— Un adevărat cuţit de fier?

— Da, Guklata. Iată, ia legătura asta, du-o Laiei şi spune-i că o rog mult să primească de la mine aceste daruri.

— Am să-i spun, răspunse băiatul.

— Să o duci tu singur, spuse Lehlox trecând băiatului legătura, apoi se întoarse spre Hulaghit. Trebuie să plec, Hulaghit. Armele mele sunt în pirogă. Ce să-i mai spun

din partea ta lui Iukkahaga?

— Să vă bateţi vitejeşte şi să vă întoarceţi acasă !Asta-i tot, să vă întoarceţi acasă!

— Da, micuţă Hulaghit, da... răspunse trist Lohlox. De altfel mi-e tot una acum dacă mă mai întorc ori nu.

— Ba nu, nu ţi-e tot una, nu poate să-ţi fie tot una! răspunse Hulaghit, îndârjită.

Şi simţind că ochii i se umplu cu lacrimi, îşi muşcă buza de jos, săltă coşul în spinare şi porni grăbită pe potecă fără să se mai uite înapoi. Făcându-i lui Lohlox cu mina, Guklata alergă după surioara lui.

Lohlox privi lung în urma lor, apoi suspină, adânc, împinse piroga pe firul apei şi porni în jos pe râu.

*

*   *

Hulaghit se grăbea. Trebuia să ajungă în sat înainte de toţi ceilalţi. Voia s-o găsească pe Teţe singură.

Teţe era sclava familiei lor. Hulaghit voia s-o cheme undeva într-un colţişor şi să stea de vorbă cu ea. În viaţă erau atâtea lucruri greu de priceput şi nimeni n-ar fi putut să le explice mai bine rostul decât bătrâna şi buna Teţe. (Mama Hulaghitei era mult prea impunătoare şi aspră în purtări. Hulaghit n-ar fi îndrăznit niciodată să-i pună întrebări. Pe bătrâna Teţe, tatăl Hulaghitei o căpătase de la tribul şigalisilor în schimbul unei pirogi noi încă pe vremea când Hulaghit nu ştia nici să umble. Teţe crescu fetiţa şi o învăţă să vorbească limba ei maternă, limba tribuiui cinuk.

Văzând de pe ultimul deal cele şase case mari de scânduri ale satului aşezate deasupra râului, Guklata îşi zise că acum nicio primejdie n-o mai ameninţă pe sora lui. Îndatoririle sale de călăuză şi de apărător se sfârşeau aci. Îi făcu deci Hulaghitei un semn cu suliţa şi fugi înainte ca să îndeplinească porunca mamei lor.

Alături de casa din marginea satului, doi inşi

meşterau la un buştean lung de cedru. Era Taunn şi fiul său de o vârstă cu Guklata. Spărgeau buşteanul cu nişte topoare de piatră, ajutându-se cu pene din corn de cerb.
Alături de ei şedea pe vine nevasta lui Taunn.
Guklata alergă spre ei şi se opri în loc, proptindu-se de suliţă. Ar fi vrut să le împărtăşească cât mai repede ştirea, apoi să pornească în goană mai departe, dar convenienţele nu permiteau graba.
Taunn lucra repede, cu îndemânare şi spor. Tăiase prima blană din margine, apoi încă o scândură roşiatică şi groasă. Muşchii i se umflau şi jucau sub pielea-i care avea o culoare abia ceva mai închisă decât aceea a scândurii. O legătură îngustă tăia fruntea lui Taunn, ţinându-i părul lung şi negru. Stând deasupra buşteanului, băga penele de os cu lovituri de topor în crăpătura care se lărgea tot mai mult. Fiul lui ridica penele căzute, băga în locul lor pietre, pentru ca crăpătura să nu se strângă la loc şi, fugind înapoi în spatele tatălui său, bătea şi el penele după măsura puterilor lui.
Înainte de sosirea lui Guklata, Taunn spusese probabil vreo glumă bună, întrucât nevasta şi fiul său zâmbeau veseli.
— Tu eşti, Guklata? întrebă Taunn fără să se oprească din lucru.
— Da eu, Guklata, răspunse băiatul. Tăcu o clipă, apoi adăugă. Avem război. Toţi războinicii trebuie să meargă a Iukkahaga. Aşa a spus Laia.
Zâmbetul se şterse îndată de pe buzele soţiei lui Taunn. Se ridică de jos şi porni în grabă mare spre sat să-şi pregătească bărbatul de plecare.
Taunn mai dădu câteva lovituri de topor, apoi se îndreptă din şale, îşi aşeză părul şi-i spuse fiului său.
— Să rânduieşti aci.
Săltând apoi pe umăr scândura care era gata şi luând în mâna liberă toporul de piatră, aruncă o privire de

regret lucrului neterminat şi se întoarse spre Guklata.

— Ahhag şi fraţii lui construiesc o pirogă dincolo de cotul acela. Spune-le şi lor! Îi voi aştepta aci pe mal.

Încovoindu-se sub povara scândurii groase, Taunn porni spre casă. Fiul lui îl petrecu cu o privire plină de admiraţie şi de grijă, apoi începu să acopere în grabă buşteanul cu bucăţi de coajă de cedru spre a-l feri de ploaie şi să adune penele preţioase. Guklata scoase un chiot şi porni spre locul unde râul forma un cot.

Clinii albi cu urechile ascuţite pe care kvinececeaţii îi creşteau pentru părul lor lung, bun pentru ţesut pelerine, alergară lătrând În întâmpinarea Hulaghitei. Tăcură însă, îndată, recunoscând-o.

În spatele casei, Hulaghit zări o bătrână cu faţa smeadă, trebăluind de zor între două focuri, alături de o pirogă mică aşezată pe nişte bârne chiar lângă foc. Era Teţe, vrednică şi ocupată ca întotdeauna.

Topea untură de peşte într-o pirogă mică şi veche, râcâită bine înăuntru cu cuţitul. O făcea cu ajutorul unor pietre încinse în foc. Apoi umplea cu untură un căuş pus în vârful unui băţ lung, o amesteca cu nişte boabe puse grămadă pe o rogojină şi turna amestecul în işkate mari, împletite atât de strâns încât nu lăsa să treacă nici apa.

Işkatele pline ori goale erau aşezate în rând în faţa pirogii. Braţele negricioase şi slabe ale bătrânei, cu vinele ieşite la iveală ca nişte frânghii, mânuiau îndemânatic căuşul fără a vărsa pe alături nici o picătură. Despletit la spate, iar pe tâmple, în faţa urechilor, împletit în două cozi împodobite cu scoici şi cerculeţe de os, părul ei pe jumătate cărunt se legăna la fiecare mişcare.

Zărind-o pe Hulaghit, Teţe puse căuşul şi-şi şterse fruntea de năduşeală cu dosul palmei. Ca şi cum şi-ar fi alungat cu această mişcare toate grijile, bătrâna îi zâmbi blând tinerei fete. I-a ajutat să dea jos din spinare coşul şi, cântărindu-l în mâna ei slabă, dar vânjoasă, zâmbi

aprobativ.

— Bună recoltă pentru o singură dimineaţă, spuse ea uitându-se în coş; apoi adăugă: cât de bine sunt aşezate! Nici eu n-aş fi putut să fac mai bine. Iată, termin îndată cu turnatul unturii şi-ţi duc rădăcinile la groapă.

Bătrâna îi zâmbi drăgăstos fetei. Dar Hulaghit nu-i răspunse nimic şi se aşeză lângă casă cu un aer întunecat.

— Ce-i cu tine, fetiţa mea? o întrebă Teţe.

— Nimic, îi răspunse Hulaghit în limba cinuk, cu care era deprinsă din copilărie, şi adăugă încet: Vreau să vorbesc cu tine…

— Numaidecât. Numai să termin cu turnatul unturii. Altminteri se întoarce maică-ta şi are s-o certe pe bătrâna Teţe.

Hulaghit dădu în tăcere din cap şi rămase pe gânduri aşteptând ca Teţe să-şi termine lucrul.

După ce işkatele au fost umplute, Hulaghit a cărat repede coşurile grele în casa mare, cufundată pe jumătate în întuneric, şi le-a aşezat pe rafturi, deasupra locului care aparţinea familiei lor. Locuinţa fiecărei familii era despărţită de alta printr-un perete nu prea înalt, de scânduri. Apoi Teţe şi Hulaghit au stins focurile şi au acoperit cu grijă piroga pentru ca dulăii să nu fure rămăşiţele de peşte din care se scosese grăsimea.

Isprăvindu-şi treaba, coborâră amândouă pe malul râului. Se aşezară în colţişorul lor preferat, bine ascuns în răchitişul des, pe o buturugă veche, pe jumătate putredă. Adăpostindu-se de vântul rece de octombrie, se înfăşurară în pelerinele lor.

Bătrâna Teţe îşi aprinse luleaua, îşi şterse cu o coadă ochii mici care lăcrimau şi se uită drăgăstos la preferata ei.

— Teţe, spuse Hulaghit, războinicii noştri şi tribul şigalisilor pornesc la luptă împotriva oamenilor albi.

Ochii bătrânei indiene se înăspriră. Aştepta amănunte,

dar în loc să povestească, tânăra fată scoase un oftat adânc şi-i spuse:

— Vai, Teţe, buna mea Teţe, mă simt atât de tristă.

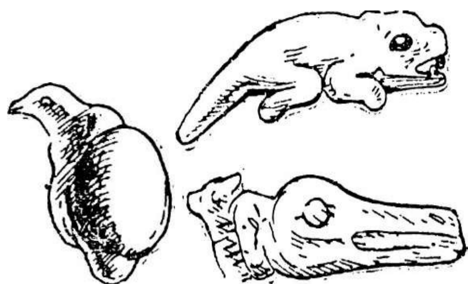
— Nu-i nimic, micuţa mea, răspunse Teţe, mângâind-o duios pe obraz. Nu trebuie să te temi de război. Eşti doar fiica viteazului Corb şi nu se cade să te laşi abătută. Războinicii noştri se vor întoarce victorioşi şi vor aduce cu ei pradă multă şi bogată. Războinicii lui Kokveltan, şeful şigalisilor, i-au învins uşor pe oamenii cei albi şi satul lor s-a îmbogăţit. Războinicii kvinececeaţilor sunt şi mai viteji, aşa că micuţa mea Hulaghit va căpăta în curând multe lucruri frumoase luate de la albi…

— Ia spune-mi, Teţe, o întrerupse Hulaghit îmbrăţişându-o pe bătrână şi punându-şi capul pe umărul ei, tu ai văzut şi ştii multe: spune-mi, oare nicăieri oamenii care ţin de acelaşi totem nu se pot căsători între ei?

Teţe, care se aşteptase să vorbească tot despre războiul care-i ameninţa, întoarse mirată capul căutând să prindă privirea Hulaghitei. Dar aceasta o îmbrăţişă pe bătrâna sclavă şi-şi ascunse obrazul pe pieptul ei, în cutele pelerinei împletită din curmei.

În cele din urmă, bătrâna înţelese sensul ascuns al întrebării. Şi răspunse foarte sigur, mângâind părul bogat şi negru al fetei:

— Fireşte! Este o lege mare şi făcuta pentru toată lumea. Un bărbat care ţine de totemul Corbului nu se poate însura cu o femeie care ţine de acelaşi totem, chiar dacă el s-ar trage din tribul liummi, iar

Amulete din os şi din piatră

iar ea ar face parte din triburile care locuiesc pe maluri – seliş sau cinuk[4].

Bătrâna se însufleţise, ochii îi scânteiau. Întinse înainte braţul ei slab şt vinos şi urmă de parcă ar fi rostit un jurământ:

— Este o lege mare şi vai de cei care o calcă! Vai de tribul În care se va petrece o asemenea nelegiuire! Mii de nenorociri şi de dureri se vor abate asupra lui 1 Vinovaţii vor trebui să fie ucişi, trupurile lor să fie aruncate în pădure pradă fiarelor sălbatice, iar sufletele lor, veşnic hăituite de duhuri, nu vor fi primite nicicând în aşezările morţilor!

Hulaghit se dădu speriată înapoi şi privea cu ochii larg deschişi pe buna ei Teţe, care se prefăcuse dintr-odată într-o înspăimântătoare prorociţă.

— Teţe, Teţe! o strigă ea.

Dar Teţe n-o mai asculta. Dibuia în grabă cu degetele ei bătrâne printre cele câteva colane sărăcăcioase care-i împodobeau gâtul căutând o amuletă. Găsind o mică figurină, cioplită grosolan dintr-un şist de ardezie şi amintind oarecum o pasăre, Teţe începu să rostească descântece scuturând din pletele ei încâlcite şi cărunte. Suflă apoi spre cele patru puncte cardinale. Făcându-i Hulaghitei semn să se apropie, frecă amuletă de fruntea netedă a fetei şi, după ce-i porunci să sufle şi ea spre cele patru colţuri ale zării, spuse încet şi convingător;

— Hulaghit, micuţă Hulaghit, scoate din capul tău şi din inima ta aceste gânduri… Eşti doar o fiică credincioasă a

---

4 Triburile indienilor de pe coasta nord-vestică a Americii se împărţeau în câteva totemuri puse fiecare – după credinţele indienilor – sub ocrotirea unui animal ori a unei pasări. Existau totemuri ale Corbului, Lupului, Vulturului, Rândunicii. Cei care aparţineau unuia şi aceluiaş totem, chiar şi dacă făceau parte din diferite triburi, locuind la distanţe de sute de kilometri, n-aveau dreptul să se căsătorească între ei.

tribului tău. Îţi iubeşti poporul, Hulaghit?

— Vai, Teţe! spuse mustrător Hulaghit, privind-o pe bătrână ca ochii plini de lacrimi.

Inima vitează a fetei era gata de orice faptă eroică pentru binele tribului ei. Dar cât de dureros, cât de greu era să îndeplinească cele ce-i cerea Teţe! Îşi îngropa obrajii în poala bătrânei sclave şi rămase astfel în tăcere, uitând de orice în afară de crâncena durere care îi sfâşia sufletul.

Mâinile aspre şi bune ale bătrânei îi mângâiau părul şi umerii.

Hulaghit înălţă fruntea. Teţe se uita la ea cu adâncă dragoste şi compătimire. Pe faţa zbârcită şi fălcoasă a bătrânei sclave lacrimi e curgeau şiroaie.

— Voi uita de orice, Teţe, spuse încet Hulaghit îmbrăţişând-o pe bătrâna ei dădacă. Orice… Dar spune-mi, poate că şi Kokveltau tot din totemul Corbului face parte? întrebă ea cu o speranţă naivă în gias.

— Nu, fetiţa mea, Kokveltan face parte din totemul Vulturului.

Hulaghit oftă şi îmbrăţişând-o pe bătrână se strânse la pieptul ei. Rămaseră astfel mult timp amândouă, depănând în tăcere fiecare firul gândurilor ei şi urmărind din ochi râul care curgea ia picioarele lor.

— Ce bună eşti tu Teţe, spuse în sfârşit Hulaghit. Mă simt atât de bine alături de tine. Dar tu din ce totem faci parte? întrebă ea, mirându-se că până acum n-a aflat acest lucru.

Teţe tăcu un timp, apoi răspunse trist.

— Sunt o sclavă, fetiţa mea, iar sclavii n-au nici neam, nici totem…

— Ah, Teţe! Ce mult aş vrea să fiu sclavă! Şi Hulaghit strânse cu putere mâinile ei mici.

— Ce spui, fetiţa mea! o întrerupse cu dojană Teţe. De ce să chemi nenorociri pe capul tău?

— Mai bine ar fi să fiu sclavă! şopti încetişor Hulaghit.

Teţe, te-ai simţit prost la noi? întrebă ea după o lungă tăcere. Doar noi te iubim toţi – şi eu, şi Guklata, chiar şi Iukkahaga.

— Ah, micuţă Hulaghit, răspunse bătrâna indiană. M-am simţit bine la voi, dar sunt o sclavă... În patria mea eram soţia unui războinic slăvit... Şi fiul meu Veza, tot un simplu sclav este...

— Tu eşti bună. Teţe, iar Veza e rău. Ne urăşte pe toţi. Nu-mi place să privesc în ochii lui.

— Te înşeli! spuse cu înflăcărare Teţe. Veza e băiat bun şi un fiu iubitor, dar el şi-aduce aminte de vremurile când eram amândoi liberi... Este sclav, are părul tăiat şi nu îndrăzneşte să ridice ochii asupra nici unei fete din trib. Şi totuşi este un războinic viteaz, un ban vâslaş şi iscusit vânător... Veza al meu este un om mândru...

Bătrâna tăcu. Nu se auzea decât clipocitul lin al râului pe malul argilos.

— Viaţa era atât de frumoasă, Teţe... Dar astăzi parcă şi soarele şi-a pierdut din lumină...

— Teţe! Unde eşti bătrâno? Teţe! Se auzi un glas supărat de femeie.

Teţe tresari.

— Mă strigă Laia... Trebuie să mă duc, fetiţa mea! Şi bătrâna porni cu paşi mărunţei şi grăbiţi la deal, spre

casă, lăsând-o pe Hulaghit singură cu întâia ei durere.

ÎN TABÂRA LUI IUKKAHAGA ŞI TLU-LU-LUX

Pe mica lui pirogă, Lohlox coborî spre gurile râului, ocolind cu bine limba de nisip dinainte de vărsarea lui şi acum vâslea din răsputeri îndreptându-se spre miazănoapte, de-a lungul coastei oceanului. Oceanul scânteia în razele reci ale soarelui de toamnă. Cât cuprindeai cu ochiul, nu se zărea nicio barcă, niciun vas. Valurile, pe cale de a se potoli, ba săltau bărcuţa, ba o coborau între ele, iar atunci Lohlox nu mai vedea nimic în afară de cerul de deasupra capului şi crestele de apă din dreapta şi din stingă lui.

Oricât de mult s-ar fi grăbit el, nu putea să spere că-i va ajunge din urmă pe solii tribului şigalisilor. După ce ocoli un promontoriu stâncos, de lângă care pleca departe în largul mării un grind de stânci ascunse sub apă ori ieşind din ea, Lohlox zări de la înălţimea unui val fâşia lungă a malului de nisip, unde se vărsa în mare pârăul care forma hotarul.

Pe nisipul alb se vedeau trase pe mal petele negre ale unor pirogi mari, pentru navigaţia pe mare. Alături de ele, stătea nemişcat un grup de vâslaşi, iar ceva mai încolo, formând un cerc mare, se mişcau în ritmul unui dans de luptă războinicii.

Prinzând un moment prielnic, Lohlox îşi avântă piroga pe malul nisipos, călărind coama unui val care se risipi pe coastă. Îşi trase barca mai departe ca să nu fie luată de apă şi se îndreptă către cei din tribul său. Trecând pe lângă vâslaşi, băgă de seamă că aceştia se strânseseră grămadă. Mohorâţi şi înspăimântaţi, nu-şi mai luau ochii de la războinicii care dansau în sunetele unei melodii monotone, pline de grea ameninţare, trezind în suflet emoţie prin ritmul său straniu şi marţial. Lohlox zări

printre vâslaşi pe vânjosul şi puternicul Veza, tovarăşul său de joc din copilărie.

— Veza! îl strigă el pe fiul lui Teţe.

Veza se întoarse la chemarea lui şi se uită la el pe sub sprâncene.

— Pornim la război, Veza? întrebă vesel tânărul războinic, înflăcărat de cântecul de luptă.

Veza dădu din cap, mişcându-şi părul tăiat scurt ca la toţi sclavii, şi-şi întoarse supărat faţa.

— Hei! Ce-i cu tine, se miră Lohlox. Eşti supărat, Veza?

— Priveşte ce fac fraţii tăi. Vor să cumpere de la duhuri o victorie ieftină, plătind-o cu sângele sclavilor – răspunse cu amărăciune Veza.

Lohlox văzu în mijlocul cercului doi oameni legaţi şi întinşi pe nisip. Deasupra lor, înveşmântat cu toate hainele sale de vrăjitor, sărea, juca şi urla descântece un tamagno-us. Era tatăl adoptiv al lui Lohlox, înţeleptul şi asprul Kiullut.

Kvinececeaţii nu mai aduseseră de mult jertfe omeneşti duhurilor, ceea ce înainte fusese un lucru foarte frecvent, şi Lohlox simţi trezindu-se în inima lui mila faţă de cei osândiţi. Se sili să înfrângă sentimentul acesta ruşinos pentru un războinic.

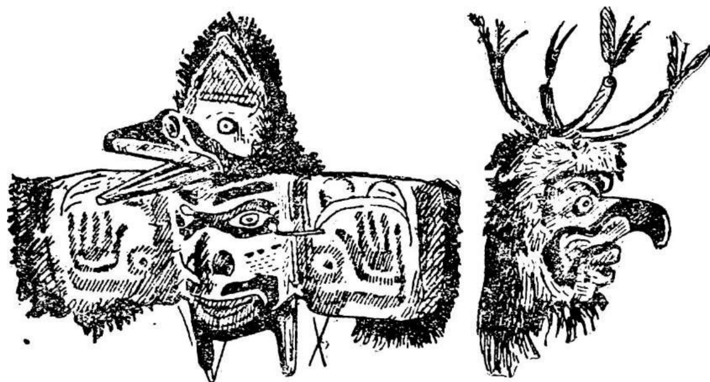
Intre timp, Veza îşi întoarse spre el faţa, pe care se citeau mânia şi durerea.

— Ştii tu cine zace acolo legat ca un câine, gata să fie înjunghiat? Este venerabilul Adabkub, care te-a crescut pe tine când ai rămas orfan, iar Kiullut te-a luat de suflet.

Lohlox strânse din fălci atât de tare încât până şi pielea de pe cap i se mişcă făcând să tresară părul înnodat la ceafă ca o coadă lungă de cal. Bătrânul, bunul şi sfiosul Adabkub… Dar cântecul războinic tuna tot mai cumplit, acoperind chiar şi vuietul valurilor, iar sufletul lui Lohlox căzu în stăpânirea ritmului familiar: mâinile şi picioarele îi tresăreau fără să vrea gata să se prindă în joc, iar în ochi se aprindea setea de a lupta.

— O, Veza! răspunse Lohlox simţind asupra sa privirea stăruitoare a sclavului. Aşa este datina. Bătrânul Adabkub va pleca în sălaşul morţilor ca să-i slujească acolo tatălui meu. El va chema în ajutorul nostru sufletele strămoşilor…

— Dar de ce nu te trimite pe tine ori pe înţeleptul Kiullut să cereţi acest ajutor? întrebă ironic Veza.

Măşti

— Dacă aceasta s-ar cere pentru binele tribului meu, eu unul nu m-aş da de o parte, răspunse Lohlox cu ochii scânteietori. Eşti un prost Veza. Adu-ţi aminte cum s-a rugat maică-ta singură, când a murit Cortul, să fie trimisă în aşezările morţilor ca să-l servească acolo pe stăpânul ei, cum a plâns ea când Laia i-a dăruit viaţa.

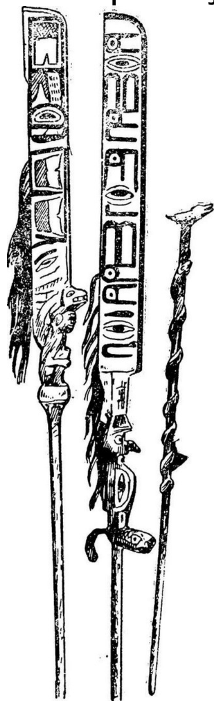
— Maică-mea este o biată femeie orbită, spuse mânios Vexa. Sunteţi cu toţii… îşi muşcă limba. Ar fi fost mult mai deştept să le daţi câte o suliţă lui Adabkub şi celuilalt sclav al lui Tlu-lu-luk şi să-i luaţi cu voi la luptă…

— Ajunge, Veza! îi curmă vorba Lohlox. Mai bine mi-ai ajuta.

Bombănind supărat şi aruncându-i lui Lohlox priviri pline de răutate, Veza îi ajută tânărului să-şi vopsească obrazul ca pentru luptă şi să-şi presare părul cu praf de ardezie şi puf de vultur. Împodobit astfel de luptă, cu suliţa şi cu o măciucă în mână, Lohlox prinse ritmul mişcărilor, se alătură de cei care dansau şi glasul lui se

contopi cu corul cumplit al războinicilor.
Indienii se învârteau în cerc, lăsându-se pe vine şi furişându-se parcă, ori sărind în sus şi lovind cu urlete o suliţă de alta. Kiullut se învârtea şi sărea în mijlocul cercului format de războinici, deasupra sclavilor, întinşi la picioarele lui. Sunând din podoabele sale şi strigând formule magice, se agita fără să-şi cruţe forţele de bătrân, căznindu-se să ajungă la starea de extaz şi să primească de la duhuri un semn cum că a venit momentul prielnic pentru aducerea jertfei.
Bătrânul Adabkub stătea liniştit, întins pe spate, privind cerul albastru şi atât de depărtat, „Iată, s-a şi încheiat viaţa mea”, îşi zicea el. Nu simţea nicio frică. Ochii lui priveau neîncetat înălţimile albastre, în timp ce prin minte i se perindau amintirile… Copilăria lui îndepărtată, părinţii ucişi în timpul unui atac tâlhăresc, în miez de noapte, săvârşit de un trib vecin, o tinereţe grea de sclav care trecea din mână în mână, dintr-un trib în altul, uitându-şi limba maternă şi neavând nici măcar timp să înveţe graiul stăpânilor săi care se schimbau într-una… Dorurile anilor de tinereţe, dorul de un cămin propriu, de o familie a lui, de a avea copii, toate visurile care nu i-au fost sortite a se împlini… La Kiullut a nimerit când nu mai era tânăr şi, cu toată dragostea de care era capabil sufletul său singuratic şi plin de devotament, s-a legat de micuţul orfan Lohlox, ai cărui părinţi pieriseră la fel ca şi ai lui Adabkub… Kiullut, om aspru şi veşnic preocupat de îndeplinirea datinilor şi obiceiurilor poporului său, era un stăpân blând şi drept, iar dragostea micuţului orfan îndulcise veşnicul dor al singuraticului sclav… Şi iată că acum zilele veacului lui se apropiau de sfârşit… înţeleptul Kiullut îl va lăsa să moară fără răutate, dar şi fără pic de şovăire, iar sufletul lui Adabkub se va înălţa spre locuinţele morţilor… Acolo îşi va revedea neamurile şi oamenii din tribul său…
Sclavul tânăr care-i aparţinea lui Tlu-lu-luk se zbătea,

cuprins de deznădejde şi groază, căutând să slăbească şi sa rupă legăturile sale. Plin de puteri şi dornic de viaţă, nu voia deloc să moară. Abia cu un ceas înainte fusese vesel ca un tânăr delfin şi nu se gândise deloc la moarte. N-au reuşit să-l lege decât după o înverşunată împotrivire. Scuipând nisipul care-i intrase în gură în timpul luptei, înăbuşindu-se, tânărul sclav când îi blestema pe chinuitorii săi, când se ruga de ei să-i dea drumul. Nenorocirea care se abătuse pesteel fusese atât de cumplită şi de

Toiaguri ceremoniale

neaşteptată încât omul uitase de tot că e nedemn de un bărbat să ceară îndurare... Doar nu era mult de când de mal se apropiase barca aceasta a sigalişilor, aducătoare de veşti cumplite, iar printre aceia care au ajutat cu atâta râvnă şi voie bună s-o scoată din apă se afla şi el, fără să bănuiască că-şi grăbeşte singur ceasul morţii. Ar fi putut fugi în pădure, să scape, să se ascundă, să lupte pentru viaţa lui. Ar fi putut să fie acum departe de locul

acesta groaznic. Să alerge alunecând printre tufe şi trunchiuri de copaci, respirând mireasma putredei cetini de cedru… Se zbătea şi striga din ce în ce mai tare. Dar cântecul războinicilor şi strigătele lui Kiullut căzut în extaz acopereau strigătele lui.

Invocând duhurile cele bune cu un glas răguşit de atâta ardoare, Kiullut apucă de capete un băţ scurt şi, aplecându-l pe beregata tânăruhii sclav, apăsă pe ea din răsputeri. Cian, vrăjitorul tribului hughilor şi însuşi şeful acestui trib, Tlu-lu-luk, se repeziră în ajutorul bătrânului. Peste câteva clipe, la picioarele lui Kiullut zăceau două cadavre. Ridicându-şi braţele tremurânde de oboseală către cerul spre care se îndreptase adineauri cu atâta blândeţe şi durere privirile vii ale lui Adabkub, cu spume în colţul buzelor vinete, Kiullut îi conjura pe sclavii ucişi să se grăbească spre aşezările morţilor şi să-i roage pe strămoşii kvinececeaţilor să vină în ajutorul războinicilor din tribul lor.

Războinicii, leoarcă de năduşeală, îşi încetineau din ce în ce dansul, cântând tot mai surd, tot mai stins cântecul lor de luptă.

Iukkahaga, un tânăr indian înalt de statură, cu o faţă interesantă şi atrăgătoare în ciuda picturii care o strica, ieşi din rândul celor care dansau şi, căutând să-şi potolească respiraţia întretăiată, se uită în direcţia promontoriului de la miazăzi.

Patru pirogi mari şi împodobite cu sculptură din lemn ieşiseră de după promontoriu şi se îndreptau spre mal. Ochiul experimentat al lui Iukkahaga recunoscu îndată piroga unchiului său Iutramaki, şeful cel mare al tribului kvinececeaţilor.

Partea cea mai importantă a acestui trib locuia cu mult mai spre nord, dincolo de promontoriu. O parte mai mică a tribului era despărţită de celelalte prin alte triburi înrudite.

În fiecare toamnă, Iutramaki, frate bun cu Laia, îşi

încărca marile-i pirogi cu mărfurile tribului său şi pornea departe într-o expediţie comercială. Era unul dintre căpeteniile cele mai puternice şi cele mai respectate de pe întregul litoral.

Acum pirogile lui Iutramaki se întorceau, ca de obicei, acasă din călătoria lor. Iukkahaga, războinicii şi vâslaşii săi îl întâmpinară cu mare alai pe şeful lor cel mare, scoţând pe braţe din apă pirogile cele grele. Tlu-lu-luk, bătrânul Cian, vrăjitorul său, trimişii şigalisilor şi toţi războinicii din tribul hughilor, numărând aproape patruzeci de oameni, se ţineau de o parte, aşteptându-şi rândul să se apropie de respectatul lor vecin.

Iutramaki, un om mai în vârstă, vânjos şi cu faţa lată, îmbrăcat cu pantaloni de piele cu ciucuri la cusături (care nimeriseră aci fără doar fi poate din ţinuturile de dincolo de munţi, de la indienii din preerii), cu o pălărie europeană de fetru moale şi o pelerină scumpă împodobită cu modele, ieşi din barcă, ţinând în mână o puşcă englezească cu ţeavă lungă. Era însoţit de două căpetenii din satele lui, îmbrăcate cu pelerine albe din păr de câine, cu capul descoperit, însă de asemenea cu arma în mină. Iutramaki îl bătu prieteneşte pe umăr pe Iukkahaga, aplecat respectuos în faţa lui, apoi se aşeza

pe piei de urs aşternute în grabă pentru el. Ca să-l ferească de vânt, îi făcură un adăpost de rogojini.

Iutramaki se aşeză şi-i făcu semn lui Iukkahaga să stea alături de el

— Ce face mama ta, e sănătoasă? întrebă el, şi primind un răspuns afirmativ, adresă aceeaşi întrebare cu privire ta Hulaghit şi Guklata. Am acolo câteva daruri pentru ei, adăugă Iutramaki.

Unul dintre războinici se înclină şi aduse din piroga şefului o legătură împachetată cu grijă. Iutramaki se uita atent la nepotul său. Figura largă a bătrânului şef de trib, cu umerii obrajilor proe- minenţi şi falca de jos puternică era nemişcată şi plină de o calmă demnitate. Nu era chip să ghiceşti la ce se gândeşte.

Iukkahaga aştepta în tăcere, într-o atitudine de respect, întrebările unchiului său.

— Te-ai hotărât să vii în ajutorul şigalisilor? întrebă în cele din urmă Iutramaki.

Dapă un răspuns afirmativ din partea lui, Iukkahaga

zâmbi uşor şi adăugă.

— Albii nu se vor lupta cu şigalisii.

Oricât de mult ar fi căutat tânărul şef de trib să păstreze o faţă tot atât de nemişcată ca şi a unchiului său, nu-l mai rabdă inima şi-l privi uimit pe Iutramaki.

— Nu-şi vor răzbuna oare morţii? Au venit doar pe două pirogi înaripate.

— Cea de a doua pirogă este a unui alt totem. Şeful lor cel mare este Chiorul. Îl cunosc, căci nu-l văd pentru prima oară. Piroga aceasta vine de la miazănoapte. Ea aparţine altor oameni albi. Chiorului îi place să sfârşească orice ceartă cu pace, deşi se cunoaşte că este un războinic vestit şi viteaz. Să ştii acest lucru. Acum poţi să-i chemi pe aliaţii tăi. Cine sunt ei?

— Hughii. Tlu-Iu-luk.

— E viclean ca o vulpe. Un războinic viteaz, dar un aliat în care nu-ţi poţi pune nădejdea, un aliat primejdios.

— Ştiu, răspunse Iukkahaga.

Voi să se ducă să-şi cheme aliaţii, dar Iutramaki îl opri cu un semn al mâinii.

— Este aci şi Mautk, fiul fratelui lui Kokveltan, şeful şigalisilor?

— Da.

— Kokveltan m-a întrebat de Hulaghit.

— De micuţa noastră Hulaghit? făcu Iukkahaga plin de mirare.

— Micuţa Hulaghit a împlinit 15 primăveri, spuse Iutramaki, cu un zâmbet uşor. Pentru voi ar fi foarte bine să intraţi în legături de rudenie cu tribul şigalisilor. Ar fi foarte bine pentru întregul nostru trib. Acum du-te de-i cheamă pe aliaţi.

Peste câteva clipe Iukkahaga se întoarse împreună cu Tlu-lu-luk, Cian, Mautk şi tatăl acestuia. După salutările de rigoare, toată lumea se aşeză jos şi Iutramaki întrebă:

— Dar Kiullut unde este?

— Şi-a pierdut cunoştinţa. A stat să întrebe duhurile şi

să le aducă jertfe.

— Ei! Kiullut a stat să întrebe duhurile? întrebă Iutramaki plin de interes. Şi ce a prevestit?

— Prevestirile au fost bune, răspunse Iukkahaga. În clipa de faţă Lohlox e alături de el. Ştie să-i aducă îngrijirile de cuviinţă după vrăjitorie.

— Da, Kiullut este un mare tamagno-us, spuse cu respect Tlu-lu-luk.

Iutramaki plecă uşor capul în semn de încuviinţare.

Războinicii kvinececeaţi aduseră bucatele. Înainte de a trece la mâncare, Iutramaki i se adresă astfel căpeteniei şigalisilor şi lui Tâu-lu-luk, care se uita la el cu linguşire.

— Ştiam de hotărârea lui iukkahaga şi a lui Tlu-lu-luk de a le veni în ajutor şigalisilor. Este o hotărâre înţeleaptă. Trebuie să ne ajutăm unii pe alţii, căci altminteri albii ne vor înrobi foarte curând. Am cu mine treizeci de războinici dintre cei mai buni ai tribului meu. Cincisprezece dintre ei se vor duce să dea ajutor lui Iukkahaga. Dintre aceştia, cinci au arme de foc şi ştiu să tragă cu ele. Ascultaţi însă sfatul meu. Dacă oamenii albi vă vor propune pacea, împăcaţi-vă cu ei! Iar de veţi ajunge la încăierare, nimiciţi-i pe toţi până la ultimul. Altminteri cei care vor scăpa cu viaţă îi vor aduce pe prietenii lor şi se vor răzbuna pe voi. Kokveltan a făcut o greşeală lăsând să-i scape piroga cu aripile albe. Ar fi putut uşor să pună mâna pe ea. Nu rămăseseră acolo decât şapte oameni albi, dintre care trei răniţi. Iată ce am vrut să vă spun, prieteni. Acum să trecem la mâncare, iar apoi, la drum…

Peste un ceas coasta mării era pustie. Pirogile lui Intramaki porniseră spre miazănoapte, iar cele ale lui Iukkahaga şi ale lui Tlu-lu-luk spre miazăzi. Pe locul de popas n-a mai rămas decât nisipul bătătorit, iar în pădure, sub o grămadă de vreascuri, cele două cadavre ale sclavilor aduşi ca jertfă.

Lohlox şi Kiullut, mai mult morţi decât vii, se aflau în

piroga cea mare a lui Iukkahaga, care mergea în fruntea flotilei.

Din pricină că în clipa plecării Kiullut nu-şi venise încă în fire, printre războinicii kvinececeaţi se stârnise mare emoţie. Kiullut era în viaţă, dar nu-şi recăpătase cunoştinţa. Aceasta însemna că sufletul său rătăceşte pe undeva în afara trupului. Poate că s-a dus să însoţească sufletele victimelor trimise spre aşezările morţilor. Dacă indienii plecau acum ducând cu ei trupul neînsufleţit al lui Kiullut, sufletul lui putea să se întoarcă pe malul unde îşi lăsase trupul, să nu-l găsească pe Kiullut şi, din cauza aceasta, să se întâmple tot felul de nenorociri. S-ar putea chiar ca bătrânul vrăjitor să moară.

Iukkahaga, şigalisii şi Tlu-lu-luk stăruiau să se plece neîntârziat. Se grăbeau spre satul şigalisilor ca să ajungă acolo înainte de un eventual atac al albilor; toţi ostaşii ceilalţi însă – şi Lohlox mai mult ca oricare – insistau să mai rămână până când sufletul vrăjitorului se va fi întors în trupul său.

Iutramaki, care tăcuse până atunci, încercă să găsească o ieşire din această situaţie grea. Cu patul puştii, trase o linie pe nisip din locul unde stătea întins Kiuilut şi până la pirogă, apoi puse alături pieptarul ţesut al vrăjitorului şi, plecând de la el, desenă pe nisip o săgeată întoarsă cu ascuţişul spre sud.

— Iată, le spuse el războinicilor, care îi urmăreau mişcările cu interes şi stimă, acum sufletul lui Kiullut are să ştie în ce parte a plecat trupul lui. Kiullut este un bătrân înţelept şi sufletul lui este deopotrivă de înţelept.

Majoritatea războinicilor au fost de acord cu argumentul lui Iutramaki. Până şi Lohlox, cel mai greu de împăcat, începuse să şovăie, dar între timp chestiunea se rezolvă de la sine. Kiullut se trezi şi ceru să bea apă. Bucuros, Lohlox se repezi spre bătrân, iar războinicii, vorbind voios între ei, se pregătiră să se îmbarce pe pirogi. În curând, apele oceanului spumegară sub

loviturile lopeţilor lor.

Vâslaşii nu-şi cruţau puterile. Totuşi la asfinţit, mica flotilă mai era încă departe de ţintă. Tocmai târziu seara, după ce luna nouă se ascunsese în dosul munţilor, pirogile ocoliră promontoriul şi indienii zăriră în mare câteva lumini. Erau corăbiile oamenilor albi oprite în faţa satului şigalisilor.

Pirogile lunecară fără zgomot prin faţa lor. Pe corăbii nimeni n-a auzit niciun clipocit, niciun zgomot.

Una după alta, pirogile traseră la mal în locul arătat de tatăl lui Mautk. După ce scoaseră bărcile pe uscat şi rânduiră o pază, războinicii obosiţi se întinseră să doarmă în timp ce căpeteniile s-au aşezat la sfat.

Lohlox îl duse pe Kiullut pe braţe, ca pe un copil, din pirogă pe mal şi-l aşeză cât mai comod pe o blană de urs.

— Lohlox, se rugă de el Kiullut cu glas stins, spune-i lui Adabkub să-mi stoarcă după obicei nişte zeamă de fructe.

Lohlox strânse mâinile slabe şi bătrâne ale lui Kiullut.

— Tată! spuse el trist.

De când îi trecuse însufleţirea produsă de dansul războinic, o adâncă durere şi o milă sfâşietoare faţă de bătrânul Adabkub îi strângea lui Lohlox inima.

— Cum ai zis... A, da, da... Mormăi Kiullut revenindu-şi de-a binelea şi aducându-şi aminte de cele întâmplate. Să nu-l plângi, fiul meu. O duce bine acolo. Sufletul lui păşeşte vesel pe drumul care duce spre aşezările morţilor.

— Adevărat, tată? întrebă Lohlox fără să dea drumul mâinilor lui Kiullut.

— Adevărat, fiul meu. Adabkub a fost un sclav credincios şi a murit ca un viteaz întru mărirea tribului kvinececeaţilor.

Lohlox oftă adânc, îi dădu lui Kiullut drumul şi începu să-i pregătească băutura întăritoare, a cărei reţetă o

cunoştea bine.

În tabără domnea o linişte deplină. Oceanul clipocea încet, astrele toamnei licăreau în tăcere, iar luminile de pe corăbii se vedeau deasupra apei ca nişte stele mari şi galbene, coborâte de pe bolta cerului.

— Oraşul Ohotsk! Ascu-ultă! se auzea când şi când dintr-acolo glasul depărtat al unui marinar rus.

— Oraşul Iarensk! Ascu-ultă! îi răspundea un altul.

— Oraşul Tobolsk! Ascu-ultă! răsuna surd de tot glasul celei de a treia santinelă

Lohlox se frământa, chinuit de un aprig dor.

— Hulaghit. O, Hulaghit, micuţa mea surioară! şoptea el încet.

O adiere uşoară de vânt îi mângâia obrazul şi Lohlox îşi zise că trebuie să fie sufletul fetei adormite, care a venit spre el şi-l atinge cu aripile sale. Oftă din nou şi-i duse băutura lui Kiullut.

— Tată, spuse el încet după ce bătrânul a băut şi i-a înapoiat cornul care-i servea de pahar.

— Ce vrei Lohlox al meu? întrebă cu bunătate Kiullut. După ce prorocea şi îşi săvârşea vrăjitoriile, bătrânul se muia întotdeauna, devenind slab şi bun.

— Tată, repetă Lohlox, sufletul meu se zbate în negura marelui dor şi şi-a pierdut calea. Ajută-mă, tată!

— Spune-mi Lohlox.

— Mi-a venit timpul să-mi iau o nevastă…

— Ai dreptate. M-am şi gândit la acest lucru, Lohlox.

— Da, tată, dar nu mi-e gândul decât la Hulaghit.

Lohlox rosti cu greu acest nume.

— Hei! exclamă uimit Kiullut şi se ridică în coate, căutând să distingă în întuneric faţa fiului său adoptiv. Ce-ai spus, Lohlox? Am auzit bine?

Tânărul tăcea.

— Lohlox, Lohlox! spuse îndurerat bătrânul după o lungă tăcere. N-ai vorbit tu, acestea nu pot fi vorbele tale.

— E mai presus de puterile mele, tată.

— Da. Da! Am ştiut că aşa e. Vorbele acestea nu le-ai rostit tu. Aparţin duşmanilor mei care umblă să mi te ia. Ai fost vrăjit, Lohlox, şi bănuiesc cine a pus la cale această mârşăvie. Mâine, după ce-i vom fi ucis pe oamenii albi, mâine seară voi îmbrăca veşmintele mele de tamagno-us. Voi face vrăji şi voi rosti cele mai înspăimântătoare descântece, ca să aflu cine a tras pe capul nostru această nenorocire şi te voi scăpa, Lohlox. Sufletul tău va fi din nou curat ca zăpada înălţimilor. O vei uita pe Hulaghit.

— Dar nu vreau s-o uit şi nu voi îngădui să devină nevasta altuia! răspunse cu înflăcărare Lohlox. Şi poate că din cauză că vorbea cu glas încet, asurzit, cuvintele lui sunau şi mai hotărât, şi mai neînduplecat.

— Taci, prostule! spuse Kiullut. Vrei să atragi asupra tribului nostru mânia duhurilor? Vrei ca poporul tău să fie lovit de cele mai înspăimântătoare nenorociri?

— Nu, nul Nu vreau să aduc nenorociri tribului meu, răspunse Lohlox. Ştiu că nu este voie să-ţi alegi nevastă din propriul tău totem. Dar tu eşti înţelept tată, eşti un mare tamagno-us şi mă poţi ajuta! Doar înţelepţii ştiu cum trebuie să te porţi cu duhurile şi fac cu putinţă lucrurile cele mai cu neputinţă.

— Despre ce vorbeşti, Lohlox? spuse cu amărăciune bătrânul vrăjitor.

— Spun adevărul curat, tată, răspunse Lohlox, stăpânit de o înflăcărată nădejde, cu o grabă ce nu se cuvenea unui războinic indian. Iată, de pildă, Tlu-lu-luk ar fi trebuit să devină şeful hughilor n-avea dreptul la acest lucru, dar bătrânul lor şef, Kiuta, nu voia să-i treacă puterea nepotului său, ci să lase moştenitor pe Tlu-lu-luk, să-i lase lui toate pirogile şi toate lucrurile sale. Şi iata că, pentru a face aceasta, l-a însurat pe Tlu-lu-luk cu mâna lui şi l-a făcut moştenitorul său. Iar bătrinul Cian a vrăjit de la asfinţit şi până în zori ca să facă duhurile să creadă

că mâna lui Kiuta nici nu este mâna, ci fiica acestuia. Şi totul a mers bine, deşi toată lumea ştie că acel Kiuta n-a avut niciodată o fată… Iar acum Kiuta a murit şi Tlu-lu-luk i-a preluat moştenirea…

Vorbele grăbite ale lai Lohlox fură întrerupte de râsul tremurător şi ironic al lui Kiullut. Tânărul războinic tăcu, ca şi cum s-ar fi lovit în fugă de un zid apărut în calea lui.

— Zi aşa Lohlox! Dar de ce-mi povesteşti mie asta? Le cunosc mai bine decât tine. Cian e un înşelător de rând. Pentru măiestria cu care mânie duhurile şi oamenii a primit o pirogă mare şi nouă, patru sclavi şi o placă de aramă… Dar duhurile încă nu şi-au spus cuvântul! Glasul bătrânului suna ameninţător şi atât de puternic încât până şi războinicii care dormeau în apropiere s-au trezit şi şi-au ridicat capul.

— Duhurile îşi vor vărsa odată şi odată mânia asupra hughilor şi răzbunarea lor va fi înspăimântătoare!

Bătrânul vorbea acum din nou în şoaptă:

— Nu, băiatul meu, nu, Lohlox, nu voi recurge la vicleşuguri nici măcar de dragul fericirii tale, al scăpării tale. Chiar mâine îmi voi pune în joc toată arta ca să te scap de înrâurirea proastă a acelui tamagno-us duşmănos…

Bătrânul tăcu şi-şi puse mâna, cu o neaşteptată duioşie pe umărul lui Lohlox.

Cuprins de neagră deznădejde, Lohlox îşi lăsă capul în piept.

— Îmi vai da toată osteneala, voi pune în joc toate cunoştinţele mele şi dacă nici aşa nu reuşesc să te scap, atunci să pleci din satul lui Iukkahaga şi să te duci la capul Ozek. Poate că acolo sufletul tău îşi va găsi împăcarea, iar inima mângâiere. Făgăduieşte-mi acest lucru, Lohlox.

— Nu ştiu… Nu ştiu… răspunse răguşit Lohlox fără a-şi ridica fruntea.

Bătrânul oftă din greu; căuta să pătrundă cu privirea

întunericul nopţii. Lohlox tăcea copleşit de gânduri neobişnuite. Străvechile orânduiri ale tribului, care făceau parte din trupul şi sângele lui, începuseră să pună din nou stăpânire pe sufletul lui. Era neputincios în faţa datinilor rămase din bătrâni. Tribul nu le va îngădui, lui şi Hulaghitei, să devină bărbat şi soţie. Tribul este supus voinţei duhurilor. Să plece cu ea? Încotro? Într-un trib străin vor fi cei din urmă oameni. I-o vor lua pe Hulaghit, iar pe el îl vor face sclav. Dar chiar şi dacă i-ar primi ca pe nişte egali, parcă n-ar fi acelaşi lucru: cum ar putea să scape de răzbunarea duhurilor? Şi apoi duhurile nu se vor răzbuna numai pe el, ci pe întregul neam al kvinececeaţilor, pentru care Lohlox e gata oricând, chiar şi acum, să-şi verse sângele — Ce-i drept, nimeni nu-i cere sângele lui; trebuie însă să renunţe la Hulaghit în numele dragostei pentru tribul său. Iar ca să renunţe la Hulaghit este şi mai greu decât sa moară…

— Lohlox, spuse deodată Kiullut, nu ştii ce este dincolo, după duna aceea?

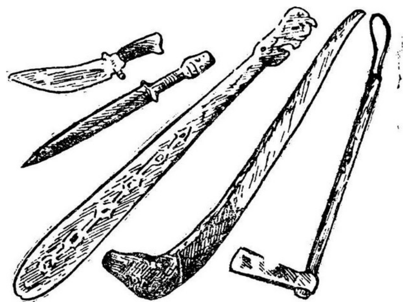
Lohlox nu răspunse îndată; se întorcea încet la realitate

— Dincolo?… E tabăra şigalisilor.

— O fi aşezat Iukkahaga pază pe această dună?

— Nu. Pentru ce?

— Iukkahaga e nobil din fire şi plin de încredere. Şigalisii sunt prieteni cu noi, totuşi nu trebuie să

Arme

fim uşuratici nici atunci când este vorba de cei mai buni aliaţi ai noştri. Aşa ne învaţă înţelepciunea tuturor timpurilor. Ia-ţi suliţa, Lohlox, du-te şi te culcă pe acea

dună. Şi urmăreşte de acolo tabăra şigalisilor. Du-te, fiul meu, iar eu mă voi gândi la tine…

Lohlox se supuse în tăcere.

SOARELE PLUTEŞTE DEASUPRA LUMII

Oricât de emoţionat a fost Kiullut de mărturisirile lui Lohlox, totuşi somnul l-a doborât curând. Era obosit de vrăjitoriile lui.

Se trezi când era încă întuneric. Ceilalţi indieni – războinici şi vâslaşi – mai dormeau încă pe nisip sub pirogile răsturnate.

Înfăşurat într-o pelerină moale şi albă de blană de berbec sălbatic, Kiullut porni să urce duna la picioarele căreia se întindea tabăra. Sub picioarele goale, bătrânul simţea răceala nisipului umed. Nu sufla pic de vânt. Oceanul vuia alene şi ritmic, întunecat sub cerul plin de stele.

Pe muchia dunei, o siluetă se ridică întru întâmpinarea bătrânului.

— Odihneşte-te Lohlox, spuse încet Kiullut. Rămân de veghe în locul tău.

Plecându-şi suliţa, tânărul războinic trecu fără zgomot prin faţa lui Kiullut, coborî în fugă povârnişul şi se mistui în întuneric.

Picioarele bătrânului călcară pe nisipul încălzit de trupul lui Lohlox. Îngropându-şi cu plăcere degetele goale în nisipul cald, Kiullut se aşeză şi, cu genunchii la bărbie, privea stelele care licăreau în adâncul bolţii, deasupra oceanului întunecat.

După poziţia Căii Lactee, îşi dădea seama că se apropie zorile. Urechea ascuţită a unchiaşului desprinse, în clipocitul lenevos al valurilor, un freamăt uşor venind din spatele lui. Era vântul din faptul dimineţii, trecând pe deasupra pădurilor de cedru roşu care mărgineau litoralul. Kiullut întoarse capul şi o adiere uşoară îi răcori

obrazul zbârcit. Bătrânul indian trase cu plăcere în piept mireasma cetinei de cedru, adusă de vânt, apoi începu din nou să privească cerul căutând să prindă clipa în care stelele vor începe să pălească şi să dispară. Umbrele nopţii se risipeau încet. Dar soarele mai zăbovea încă departe, dincolo de lanţurile muntoase…

Bătrânul Kiullut văzuse de inii de ori întunericul nopţii fugind din faţa soarelui de dimineaţă. De nenumărate ori ziua se stinsese sub ochii lui, locul ei fiind luat de întunericul nopţii.

Anotimpurile calde şi reci se schimbau rând pe rând. Totdeauna la aceleaşi date, pâlcuri nerăbdătoare de somoni porneau în iureş nestăvilit în susul râului ca să-şi depună icrele. Îndeplineau eterna lege a vieţii. Se duceau să moară, ca să facă loc generaţiilor noi care vor ieşi din miliarde de icre depuse de somonii cei bătrâni. Munţii stăteau neclintiţi în veşmântul pădurilor de cedru. Fluviile curgeau neîncetat spre mare. Oamenii se năşteau, creşteau, apoi plecau spre locuinţele morţilor. Trăiau după legi veşnice şi neschimbate, care se transmiteau din tată în fiu.

Viaţa nu era uşoară, dar nestrămutarea aşezărilor ei o făceau frumoasă pentru Kiullut. Bătrânul se străduia cu drag să păstreze în minte toate datinele complicate pe care neamul kvinececeaţilor le-a urmat din genera; ie în generaţie.

Jumătate din zilele vieţii lui trăise în fericita necunoştinţă e faptului că mai există şi o altă viaţă, alte obiceiuri. Dar când a ajuns bărbat în floarea vârstei şi plin de puteri, când a început să fie vestit prin înţelepciunea şi cunoştinţele lui şi a fost recunoscut mare tamagno-us, de o seamă cu cei mai bătrâni înţelepţi ai neamului său, deodată ceva s-a schimbat pe pământ. Se tulburase însăşi orânduirea lucrurilor, neschimbată de la facerea lumii.

La începui, au fost numai zvonuri. Din trib în trib,

venind din nordul îndepărtat, unde zăpezile nu se topesc o bună parte din an, an ajuns la urechile lor ştirea despre nişte oameni necunoscuţi şi uimitori.

Veneau dinspre ocean, din partea în care asfinţeşte soarele. Pluteau în pirogi uriaşe cu aripi albe. Feţele acestor oameni erau acoperite cu păr lung şi des. Tunetul şi fulgerele ascultau de porunca lor. În schimbul peştelui, blănurilor şi al pieilor de animale marine şi de pădure, dădeau mărgele frumoase, cuţite ascuţite cum nu s-a mai văzut şi topoare dintr-o piatră stranie, nespus de tare, lucioasă şi grea…

Apoi a venit vestea şi din sudul îndepărtat cum că alţi oameni albi au început să se aşeze în ţara unde nu-i niciodată zăpadă. Şi aceştia chemau tunetele şi trăsnetele asupra băştinaşilor[5].

Chiar şi acum, după mulţi ani, bătrânul se încruntă aducându-şi aminte de teama nelămurită şi de presimţirile rele care-i umpluseră atunci sufletul. De atunci au trecut decenii şi Kiullut a văzut chiar şi pirogi înaripate, şi oameni albi.

Veneau, făceau negoţ cu indienii, uneori se băteau cu ei. Indienii îi urau şi se temeau de ei.

Cel mai mult îi ura Kiullut. Fiecare vizită a pirogilor cu aripi albe lăsa o nouă urmă în viaţa tribului. Cuţitele, topoarele şi cazanele de fier nu mai erau o raritate în casele de lemn ale kvineceeceaţilor, cu toate că indienii se mai serveau şi acum de obişnuitele lor unelte din piatră şi din os de balenă, făcute trainic şi cu multă migală. Mulţi indieni se învăţaseră cu „apa de foc care dă bucurie” pe care o vindeau oamenii albi. În jurul deprinderilor noi începuseră să se creeze noi obiceiuri… Lumea tinereţii lui Kiullut, o lume minunată cu aşezări trainice, se schimba în fiecare an.

---

5 În cel de al 8-lea deceniu al secolului al XVIII-lea un călugăr franciscan a întemeiat prima misiune spaniolă din California

Viaţa lui Kiullut era acum un chin. Trebuia să lupte cu înverşunare pentru datinile străvechi. Încă din ajun, îl jertfise pe Adabkub dorinţei sale de a păstra obiceiurile strămoşeşti. Adabkub n-a fost un simplu sclav. Bătrânul îşi încleştă cu putere fălcile, căutând să alunge gândurile nepoftite care-i scădeau puterile de vrăjitor şi energia lui de apărător al legii. Ieri l-a pierdut pe Adabkub, acum este pe cale de a-l pierde pe Lohlox. Kiullut era convins că tânărul fusese „deochiat" de un vrăjitor rival. Dar de cine anume? Trebuia să se lupte… Dar în fundul sufletului său se ascundea o umbră de îndoială şi aceasta era înspăimântător. Totul se punea în mişcare, totul se schimba, se clătina, până şi vechea lui neînduplecare…

Din cauza acestor gânduri, o teamă nelămurită cuprinse sufletul bătrânului, aşa cum i se întâmpla întotdeauna în asemenea cazuri, începu să privească cerul cu o privire cercetătoare şi plină de dor, căutând să prindă semnele prevestitoare ale zorilor apropiate, întrebând ziua care se năştea despre soarta poporului lui.

— Sunt bătrân şi în curând voi pleca spre aşezările morţilor, unde totul este neschimbat de veacuri şi va rămâne aşa pe vecie… Dar ce se va petrece aci, pe pământ, cu poporul meu, cu tribul kvinececeaţilor?

Mişcându-şi fără un sunet buzele, bătrânul căuta să ghicească viitorul privind norii care se îngrămădeau spre asfinţit, deasupra oceanului, luminaţi de primele licăriri ale zorilor. Căuta să ghicească viitorul după formele şi felul în care era luminat lanţul masiv al norilor care pluteau încet, măreţ pe cer.

Alungând din faţa lui vălul nopţii, care se subţia din ce în ce, soarele lumină şi malul lung de nisip pe care-şi petrecuseră noaptea războinicii din tribul kvinececeaţilor, ca şi corăbiile albilor oprite cam la o milă depărtare de coastă. Văzându-le, în ochii lui Kiullut se aprinseră licăriri de ură.

— Fie ca sângele cerului, sângele roşu al norilor să se

prefacă astăzi în râuri de sânge – sângele vostru! spuse Kiullut întinzindu-şi braţul în direcţia oamenilor albi.

(Continuare şi sfârşit în numărul 7.)